

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

SPRAWOZDANIE

**z realizacji rządowego programu ograniczania
przestępczości i społecznych zachowań**

„Razem bezpieczniej”

w 2012 roku

Warszawa, 2013 rok

Spis Treści

Rozdział	Nazwa rozdziału	Strona
I.	Wstęp	3
II.	Działania podjęte w roku sprawozdawczym przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych	5
2.1	Organizacja posiedzeń zespołu wspierającego koordynację Programu	5
2.2	Organizacja <i>spotkań roboczych koordynatorów wojewódzkich</i> rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „ <i>Razem bezpiecznie</i> ”	5
2.3	„Razem bezpiecznie na rzecz dziecka w roku Janusza Korczaka” - Organizacja konferencji podsumowującej działania w ramach Programu w 2012 roku	6
2.4	Strona internetowa programu „Razem bezpiecznie” – Bank Dobrych Praktyk	6
2.5	Seminarium dot. problematyki bezpieczeństwa w ruchu drogowym pn. „Zobowiązania i Wyzwania”	6
III.	Centralne akcje profilaktyczno-prewencyjne	6
3.1	Działania pn. „Bezpieczne wakacje 2011”	6
3.2	Ogólnopolska akcja profilaktyczna – VII Przystanek „Profilaktyka a Ty”	7
3.3	Ogólnopolska Kampania „Rowerem bezpiecznie do celu”	9
3.4	Konkurs „Bezpieczny weekend”	9
3.5	Konkurs MSW i Programu 1 Polskiego Radia w ramach kampanii dot. „nieprawidłowości w oznakowaniu dróg”	10
3.6	Konkurs dla jednostek samorządu terytorialnego „Bezpieczeństwo imprez sportowych”	10
3.7	Współpraca w ramach organizacji i przeprowadzenia Turniejów BRD	11
3.8	Warszawska Noc Profilaktyki	11
3.9	Poradniki	12
IV.	Promocja Programu	12
4.1	Spot podsumowująco-informacyjny dotyczący Programu	12
4.2	Promocja działań „Razem bezpiecznie” na forum międzynarodowym	12
V.	Finansowanie programu „Razem bezpiecznie”	13
VI.	Ewaluacja programu „Razem bezpiecznie”	17
6.1	Badanie programu „Razem bezpiecznie” w zakresie opracowania systemu wskaźników i rezultatów oraz ich weryfikacji na poziomie lokalnym	17
6.2	Działania w ramach programu „Razem bezpiecznie” (wpisane do Programu, realizowane z wykorzystaniem jego logo)	17
VII.	PODSUMOWANIE	21

Opracowano:
Wydział Profilaktyki
Departament Nadzoru MSW

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych od 2007 roku, w ramach działań profilaktyczno - prewencyjnych koordynuje program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „*Razem bezpiecznie*”, który ma na celu wspieranie realizacji ustawowych działań organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego.

„*Razem bezpiecznie*” to Program, którego głównym celem jest aktywizacja i wspieranie inicjatyw lokalnych na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego. Na podstawie informacji o stanie i poczuciu bezpieczeństwa w Programie określonych zostało 7 obszarów działania Programu i kierunków aktywności zaangażowanych podmiotów:

- *Bezpieczeństwo w miejscu publicznym i miejscu zamieszkania*
- *Przemoc w rodzinie*
- *Bezpieczeństwo w szkole*
- *Bezpieczeństwo w środkach komunikacji publicznej*
- *Bezpieczeństwo w ruchu drogowym*
- *Bezpieczeństwo w działalności gospodarczej*
- *Ochrona dziedzictwa narodowego*

Głównym założeniem Programu jest ograniczenie skali zjawisk i zachowań, które budzą powszechny sprzeciw i poczucie zagrożenia. Natomiast jego zadaniem jest wspieranie ustawowych działań organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Jego priorytetowymi celami są: *wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców, zapobieganie przestępczości i aspołecznym zachowaniom, poprawa wizerunku Policji i wzrost zaufania społecznego do tej służby oraz aktywizacja lokalnych partnerstw różnych podmiotów działających na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego*. Założenia Programu przewidują formułę otwartości na:

- działania we wszelkich obszarach zagrożeń,
- nowatorskie formy działania,
- partnerów chcących działać na rzecz bezpieczeństwa, porządku publicznego, ale także przeciwdziałania patologiom społecznym (w tym uzależnień w każdym zakresie).

Zgodnie z uchwałą Nr 218/2006 Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2006 roku w sprawie rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „*Razem bezpiecznie*” oraz uchwałami zmieniającymi Nr 219/2009 z dnia 7 grudnia 2009 roku i Nr 109/2012 z dnia 29 czerwca 2012 roku, zadania określone w Programie koordynowane są przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

W prace przy realizacji Programu zaangażowany jest **Zespół wspierający koordynację programu „*Razem bezpiecznie*”**. Zespół jest organem opiniodawczo-doradczym ministra właściwego do spraw wewnętrznych, który odpowiada za wykonanie zadań realizowanych w ramach Programu. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele Ministerstwa Sprawiedliwości, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Sportu i Turystyki, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Gospodarki, Ministerstwa Środowiska, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji, Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, oraz formacji (służb) nadzorowanych przez MSW (Policja, Straż Graniczna, Państwowa Straż Pożarna).

Na poziomie województwa zadania wynikające z Programu koordynuje wojewoda przy pomocy Zespołu, w skład którego wchodzi przedstawiciele administracji samorządowej, Policji, Państwowej Straży Pożarnej czy Straży Granicznej. Zespół ten inicjuje i koordynuje działania programu na swoim terenie, zbiera informacje o jego realizacji, a następnie przedkłada Ministrowi Spraw Wewnętrznych sprawozdania z tego zakresu.

Powiaty i gminy mogą włączać się w realizację programu na zasadzie dobrowolności. Na poziomie powiatu wiodącą rolę w realizacji programu powinien mieć starosta, jako przewodniczący komisji bezpieczeństwa i porządku publicznego, zaś w gminach zadania wynikające z programu powinien inicjować i realizować wójt (*burmistrz, prezydent miasta*), którego może wspierać rada gminy (miasta) oraz osoby i instytucje działające na rzecz bezpieczeństwa.

W ramach realizacji celów Programu „*Razem bezpiecznie*” podejmowane są przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, a także podległe służby, działania profilaktyczno – prewencyjne o charakterze centralnym, realizowane są zadania wpisane do Programu i z jego logo (są to zadania zgłoszone do MSW przez inne instytucje), dofinansowywane są projekty realizowane na poziomie lokalnym przez jednostki samorządu terytorialnego i organizacje pozarządowe.

Sprawozdanie z realizacji programu „*Razem bezpiecznie*” w 2012 roku zawiera opis:

- 1) działań podjętych w roku sprawozdawczym przez MSW, w tym centralnych akcji profilaktyczno-prewencyjnych,
- 2) działań związanych z promocją Programu,
- 3) finansowania programu, w tym podział rezerwy celowej zabezpieczonej na realizację Programu „*Razem bezpiecznie*” w 2012 roku – dofinansowanie lokalnych projektów,
- 4) działań realizowanych w ramach programu przez inne instytucje niż MSW – wpisane do Programu, realizowane z jego logo.

Natomiast w załącznikach do sprawozdania znajduje się:

- 1) opis przykładowych działań, wpisujących się w obszary programu „*Razem bezpiecznie*”, podejmowanych przez służby nadzorowane przez MSW i Żandarmerię Wojskową (MON) współpracującą z tymi służbami – *załącznik nr 1*.

Szczegółowe zestawienie inicjatyw podejmowanych przez poszczególne służby na poziomie lokalnym w 2012 roku – strona internetowa programu „*Razem bezpiecznie*” (<http://razembezpiecznie.msw.gov.pl/portal/rb/>).

- 2) opis projektów, realizowanych na poziomie lokalnym, dofinansowanych w 2012 roku z rezerwy celowej zabezpieczonej na realizację Programu – *załącznik nr 2*.

Wojewodowie przekazali także informacje dotyczące działań wpisujących się w obszary Programu lub realizowanych z jego logo, jednakże ze względu na fakt, iż w zdecydowanej większości opisy były zbyt ogólne i nie zawierały oceny / rezultatów podejmowanych działań, nie umieszczono ich w Sprawozdaniu. Z uwagi na powyższe zestawienie to zamieszczono na stronie internetowej Programu.

Do sprawozdania załączono także „*Raport z Badania programu „Razem bezpiecznie” w zakresie opracowania systemu wskaźników i rezultatów oraz ich weryfikacji na poziomie lokalnym*” – *załącznik nr 3*.

W sprawozdaniu, zgodnie z zaleceniami audytu wewnętrznego dot. m.in. realizacji programu „*Razem bezpiecznie*”, przeprowadzonego w 2012 roku w Departamencie Nadzoru MSW, nie uwzględniono działań resortów (ministerstw), które podejmowane były w ramach innych programów rządowych, takich jak: „*Bezpieczna i przyjazna szkoła*”, „*Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii*”, „*Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie*”, czy zadań wynikających z zadań nałożonych na powołane rady bądź zespoły (np. *Radę Bezpieczeństwa Imprez Sportowych*), pomimo, iż działania te tematycznie wpisywały się w Program „*Razem bezpiecznie*” lub z nimi korelowały. Uniknięto w ten sposób powielania treści przedstawianych Radzie Ministrów w sprawozdaniach resortowych.

Jednym z celów programu „*Razem bezpiecznie*” jest wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców oraz poprawa wizerunku Policji i wzrost zaufania społecznego do tej służby. Dlatego też przy ocenie realizacji Programu w roku sprawozdawczym ważne są badania opinii społecznej w tym temacie. Należy jednakże pamiętać, że wyniki tych badań nie wynikają wprost z realizacji Programu „*Razem bezpiecznie*” – na wyniki składa się wiele czynników, takich jak sprawność i skuteczność działania Policji, czy liczba patroli. Ze względu na fakt, że wieloletnie działania w ramach Programu przyczyniają się do zmiany filozofii postrzegania zapobiegania przestępczości i aspołecznym zachowaniom, jako działania

podejmowane w partnerstwie wielu podmiotów, a poprzez dofinansowywanie lokalnych projektów aktywizują społeczność lokalną m.in. na rzecz współpracy z Policją, wydaje się jednak, że wyniki tych badań mają pośredni związek z realizacją programu „Razem bezpiecznie”.

Wyniki badań pomagają również w określaniu kierunków działań podejmowanych w ramach Programu, jak np. *bezpieczeństwo w miejscu zamieszkania, czy w ruchu drogowym*.

*Z badania dotyczącego oceny instytucji publicznych, zrealizowanego przez Centrum Badania Opinii Społecznej we wrześniu 2012 roku, wynika, że większość Polaków - 68 proc. dobrze ocenia pracę Policji. Lepiej od Policji oceniane są tylko niektóre media i wojsko. Podczas, gdy pozytywnie na temat działalności Policji wypowiada się większość ankietowanych (68 proc.), to przeciwnego zdania była tylko jedna piąta respondentów (22 proc.).

Natomiast wg badań ze stycznia 2013 roku - VI edycji Polskiego Badania Przestępczości, największego niezależnego badania opinii społecznej, 17 tysięcy osób powyżej 15 roku życia oceniało stan bezpieczeństwa i pracę policjantów. To poczucie jest bardzo wysokie – częściej niż w każdych trzech przypadkach na cztery (75,5 % respondentów) pytana osoba podkreśla, że nie boi się spacerować po zmroku w swojej okolicy. Jednocześnie 68% Polaków dobrze ocenia pracę Policji i niemal tyle samo – 66,2 % - uważa działania Policji za skuteczne.

W stosunku do poprzedniej edycji nie zmienił się w znaczący sposób poziom strachu przed zagrożeniami i niebezpiecznymi zdarzeniami. 35,5 % badanych boi się włamań, 27,9 % brawurowych kierowców a 24,9 % obawia się napadów. Dla 23,2 % osób powodem do uczucia zagrożenia są bójki i pobicia, natomiast kradzieży boi się 22,5 % osób. Respondentów pytano także o ocenę zaangażowania Policji i innych podmiotów na rzecz zapewnienia Polakom bezpieczeństwa,

- 80,9 % badanych dobrze ocenia zaangażowanie Straży Pożarnej w zapewnienie bezpieczeństwa, 75,2 % dobrze ocenia zaangażowanie Policji.
- W przypadku ruchu drogowego zaangażowanie Policji dobrze ocenia 75,5 % wypowiadających się.
- W zapewnieniu bezpieczeństwa imprez masowych aż 77 % Polaków pozytywnie ocenia zaangażowanie Policji w tym zakresie.

*Źródło: KGP

II. Działania podjęte w roku sprawozdawczym przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

1. Organizacja posiedzeń Zespołu wspierającego koordynację Programu

Podczas spotkań omawiane są zadania Zespołu, Zespół dokonuje podziału środków finansowych z rezerwy celowej w wysokości 3.000.000 zł, zabezpieczonej corocznie w budżecie państwa na realizację Programu.

W celu podziału tej rezerwy, corocznie Minister Spraw Wewnętrznych zwraca się do Wojewodów o przedstawienie maksimum 7 projektów zadań publicznych, których realizacja w danym roku przez podmioty pozarządowe oraz jednostki samorządu terytorialnego efektywnie wesprze działania administracji rządowej w ramach programu „Razem bezpiecznie”. Zakłada się, iż propozycje projektów powinny być wynikiem wnikliwej analizy, powstałej zarówno w oparciu o dane statystyczne nt. skali zagrożeń w województwie, jak i o wnioski z koordynowanych oraz współrealizowanych programów profilaktycznych oraz innych przedsięwzięć i inicjatyw z zakresu ograniczania przestępczości i społecznych zachowań.

Zespół wspierający koordynację programu „Razem bezpiecznie”, działający przy Ministrze Spraw Wewnętrznych, dokonuje analizy i oceny przedłożonych przez Wojewodów projektów (w ramach Zespołu powoływane są grupy ekspertów, adekwatnie do obszaru działania Programu).

2. Organizacja spotkań roboczych koordynatorów wojewódzkich rządowego programu ograniczania przestępczości i społecznych zachowań „Razem bezpiecznie”

Corocznie, na przełomie III i IV kwartału, MSW organizuje seminaria dla koordynatorów wojewódzkich, których celem jest m.in. weryfikacja i przyjęcie kierunków działań w ramach Programu, w tym procedury podziału rezerwy celowej zabezpieczonej na realizację „Razem bezpiecznie” w następnym roku. Wnioski i propozycje ze spotkań z koordynatorami przedstawiane są następnie

Zespołowi wspierającemu koordynację programu „*Razem bezpiecznie*”, który na posiedzeniach przyjmuje i rekomenduje Ministrowi Spraw Wewnętrznych propozycje w zakresie realizacji Programu w danym roku.

W spotkaniu w 2012 r. uczestniczyli członkowie Zespołu wspierającego koordynację Programu - reprezentanci poszczególnych ministerstw, przedstawiciele Policji (Komendy Głównej Policji oraz koordynatorzy Programu z komend wojewódzkich Policji), Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, koordynatorzy wojewódzcy oraz pracownicy MSW. Podczas spotkania przedstawiona została syntetyczna informacja na temat bieżącej realizacji Programu, z jednoczesnym omówieniem działań podjętych od początku 2012 roku, w oparciu m.in. o ustalenia audytu wewnętrznego przeprowadzonego w terminie 20.06.2012 r. – 11.10.2012 r. w Departamencie Nadzoru MSW pt. „*Ocena podejmowanych działań, w tym nadzoru, w celu zapewniania bezpieczeństwa ludzi i porządku publicznego*”.

3. „*Razem bezpiecznie na rzecz dziecka w Roku Janusza Korczaka*” - Organizacja konferencji podsumowującej działania w ramach Programu w 2012 roku

W dniu 15 marca 2012 r. MSW (Departament Nadzoru) zorganizowało konferencję podsumowującą realizację w 2011 r. rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „*Razem bezpiecznie*”. Konferencja odbyła się w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych pod hasłem „*Razem bezpiecznie na rzecz dziecka w roku Janusza Korczaka*”. Wzięli w niej udział m.in. Minister Spraw Wewnętrznych, Rzecznik Praw Dziecka, a także Komendant Główny Policji.

Konferencja była doskonałą okazją do zwrócenia uwagi, jak ogromną rolę odgrywa bezpieczeństwo dziecka w projektach realizowanych w ramach programu „*Razem bezpiecznie*”, w szczególności w takich obszarach jak: *bezpieczeństwo w szkole, przemoc w rodzinie, bezpieczeństwo w miejscu publicznym i miejscu zamieszkania oraz bezpieczeństwo w ruchu drogowym*.

4. Strona internetowa programu „*Razem bezpiecznie*” - Bank Dobrych Praktyk

Głównym założeniem funkcjonowania strony internetowej Programu jest stworzenie ogólnopolskiej bazy „gotowych” i sprawdzonych pomysłów w zakresie poprawy bezpieczeństwa, które mogą pomóc w rozwiązywaniu konkretnych problemów danej społeczności lokalnej.

Bank Dobrych Praktyk łączy doświadczenia administracji rządowej, samorządowej oraz organizacji społecznych. Jest to bowiem podstawowy warunek skuteczności programu „*Razem bezpiecznie*”, którego istotą jest wymiana dobrych praktyk oraz sprawdzonych inicjatyw.

5. Seminarium dot. problematyki bezpieczeństwa w ruchu drogowym pn. „*Zobowiązania i Wyzwania*” (prezentacja najważniejszych działań, które były realizowane w 2011 roku, na rzecz poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym - analiza przyczyn wypadków drogowych oraz wymiana doświadczeń – dobrych i sprawdzonych praktyk oraz przyszłych planowanych rozwiązań)

Podczas seminarium zostały przedstawione najważniejsze zrealizowane działania zmierzające do poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym w 2011 roku, tendencje oraz prognozy w roku 2012. Spotkanie to umożliwiło przede wszystkim analizę przyczyn niepożądanych zdarzeń, a także wymianę doświadczeń - dobrych i sprawdzonych praktyk oraz przyszłych, planowanych rozwiązań, których podstawą są m.in. wyzwania UE w dziedzinie bezpieczeństwa ruchu drogowego, tj: przyjęty przez Komisję Europejską w 2010 r. IV Program Bezpieczeństwa na drogach na lata 2011-2020, a tym samym działania w ramach *Dekady BRD 2011-2020*.

W seminarium wzięli udział m.in. naczelnicy Wydziałów Ruchu Drogowego Komend Wojewódzkich/Stołecznej Policji, partnerzy MSW realizujący projekty w ramach bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz przedstawiciele służb, podmiotów i organizacji pozarządowych, przedstawiciele świata nauki działający w obszarze brd.

III. Centralne akcje profilaktyczno-prewencyjne

1. Działania pn. „*Bezpieczne wakacje 2011*”

„*Bezpieczne wakacje*”, wzorem lat ubiegłych były realizacją wspólnych inicjatyw administracji zespolonej oraz zainteresowanych jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych i instytucji organizujących wypoczynek dzieciom i młodzieży.

Na podstawie zalecenia Podsekretarza Stanu w MSW w sprawie organizacji działań administracji rządowej na rzecz poprawy bezpieczeństwa podczas letniego wypoczynku oraz w związku z przepisami ustawy z dnia 23 stycznia 2009 roku o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. Nr 31,

poz. 206, z późn.zm.), w szczególności art. 22 pkt 2, wojewodowie, jako koordynatorzy podjęli działania zmierzające do realizacji zadań przez formacje i właściwe służby, odpowiedzialne za zapewnienie bezpieczeństwa.

Założeniem towarzyszącym planowaniu działań pn. „Bezpieczne Wakacje” było ich zintegrowanie z rządowym programem ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej”, zakładającym szczególną aktywność rządowej administracji publicznej m.in. w takich obszarach, jak bezpieczeństwo:

- w miejscu zamieszkania i miejscach publicznych,
- w szkole,
- w ruchu drogowym.

Podejmowane działania profilaktyczno – prewencyjne, na szczeblu wojewódzkim polegały głównie na:

- kontroli stanu technicznego autobusów, autokarów oraz pojazdów przewożących dzieci i młodzież,
- kontroli trzeźwości, stanu psychofizycznego, uprawnień, kwalifikacji itp. zawodowych kierowców wykonujących przewozy wakacyjne,
- monitoringu odpowiedniego oznakowania akwenów oraz kontroli kąpielisk, placów i miejsc do zabawy znajdujących się w ich pobliżu, a także monitoringu tzw. „dzikich kąpielisk”,
- kontroli zabezpieczeń przeciwpożarowych w bazach wypoczynkowych, w szczególności w miejscach pobytu dzieci i młodzieży,
- organizowaniu pogadanek, spotkań, prelekcji na temat bezpieczeństwa zarówno przed wakacjami, jak i w trakcie wakacji,
- organizowaniu akcji, kampanii oraz realizacji podprogramów o charakterze profilaktycznym,
- przeprowadzaniu kontroli placówek, miejsc wypoczynku dzieci i młodzieży, placów zabaw, boisk, miejsc masowej rozrywki, obiektów użyteczności publicznej itp., w tym patrole oraz kontrole dworców, przystanków PKP, PKS oraz pociągów,
- monitorowaniu środowiska osób nieletnich, narkomanii, pedofilii, pornografii dziecięcej oraz ucieczek z domów i przeciwdziałaniu tym zjawiskom,
- kontrolowaniu miejsc sprzedaży alkoholu pod kątem ujawniania i eliminowania zjawiska sprzedaży alkoholu i wyrobów tytoniowych osobom niepełnoletnim,
- kontrolowaniu miejsc zagrożonych zjawiskiem prostytucji lub seksualnego wykorzystywania osób małoletnich (parki, dworce PKS i PKP, tereny przydrożne),
- organizacji sezonowych posterunków Policji.

Działania były głównie realizacją wspólnych inicjatyw administracji zespolonej oraz zainteresowanych jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych i instytucji organizujących wypoczynek dzieciom i młodzieży.

Natomiast MSW w okresie wakacji podejmowało we współpracy z partnerami (*służbami, organizacjami pozarządowymi*) działania o charakterze ogólnopolskim. Były to m.in.:

- kampania „*Rowerem bezpiecznie do celu*”,
- konkurs MSW i Programu 1 Polskiego Radia w ramach kampanii dot. „*nieprawidłowości w oznakowaniu dróg*”,
- VII Przystanek PaT, organizowany w ramach policyjnego programu profilaktycznego „Profilaktyka a Ty”.

Kompleksowa informacja zbiorcza z działań administracji rządowej oraz samorządowej, w tym służb nadzorowanych przez MSW w okresie wakacji, zamieszczona jest na stronie internetowej programu „*Razem bezpieczniej*”.

2. Ogólnopolska akcja profilaktyczna – VII Przystanek „Profilaktyka a Ty”

Ubiegłoroczna edycja *Przystanku PaT* (‘2012), realizowana w ramach policyjnego programu „*Profilaktyka a Ty*” (PaT), odbyła się w dniach 10 - 15 lipca w Lublińcu (woj. śląskie). VII Przystanek PaT trwał 5 dni, podczas których odbyły się bezpłatne warsztaty artystyczne prowadzone przez zawodowych instruktorów. Młodzież brała udział m.in. w zajęciach teatralnych, tanecznych, literackich, plastycznych, recytatorskich, dziennikarskich, iluzjonistycznych, charakteryzatorskich i technicznych.

W programie „Przystanku” przewidziane były również warsztaty profilaktyczne, rozmowy filozoficzne, koncerty oraz spektakle w wykonaniu grup teatralnych z całej Polski. Ostatniego dnia, podczas finału Akcji uczestnicy zaprezentowali efekty swojej pracy warsztatowej.

Ogólnopolski program edukacyjno-profilaktyczny Komendy Głównej Policji „*Profilaktyka a TY*” (PaT) obejmuje cztery obszary: *działanie, edukację, informację oraz akcję*. Idea Programu to *moda na życie bez*

uzależnień - promowana przez młodych wśród młodych, to dialog wspierający systemowe rozwiązania edukacyjno-wychowawcze prowadzone przez różne resorty zaangażowane w ten proces, w tym resort spraw wewnętrznych poprzez program „*Razem bezpiecznie*”.

Program „*Profilaktyka a TY*”, kierowany jest głównie do młodzieży. W ciągu 8 lat działania powstało 60 grup młodzieżowych PaT w całym kraju, a w programie uczestniczyło łącznie ponad 100.000 osób. Liderem tych działań jest województwo mazowieckie.

W programie „PaT” prowadzonych jest równolegle kilka działań:

- PaT/M (młodzież) – adresatem jest młodzież szkół ponadpodstawowych. Realizowany jest w ramach szkolnego programu profilaktycznego. Jego tematyka obejmuje narkotyki (dopalacze, alkohol, przemoc), postawy i zachowania rówieśnicze.
- PaT/R (rodzice) – adresatem są rodzice młodzieży szkolnej.
- PaT/P (prezentacja) – adresatem są władze samorządowe, pedagodzy, wychowawcy i policjanci.
- PaT/E (edukacja) – szkolenie dla nauczycieli/animatorów do funkcji eksperta PaT.
- PaT/L (liderzy) – adresatem są młodzieżowi liderzy PaT z całego kraju.

Od 2007 roku „PaT” wpisany jest do programu „*Razem bezpiecznie*”, a także Banku Dobrych Praktyk tego Programu. Natomiast w roku 2011 PaT otrzymał tytuł oraz statuetkę LIDERA programu „*Razem bezpiecznie*”.

Aktywność „PaT” w 2012 roku:

- Udział w Obchodach Roku Janusza Korczaka - zorganizowano 10 przedsięwzięć o charakterze edukacyjno-artystycznym, w tym wystawiono spektakl w Warszawie z okazji odsłonięcia tablicy upamiętniającej ostatnią siedzibę Domu Sierot Janusza Korczaka.
- PaT/E (edukacja) - projekt prowadzony od 2010 roku przy współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej. W roku 2012 objęto nim województwo łódzkie i podkarpackie. W ramach projektu przeszkolono wśród pedagogów 39 ekspertów PaT, utworzono 2 nowe grupy PaT w Przemyślu i Sieradzu, a działania objęły ponad 4.500 uczniów. Ministerstwo Edukacji Narodowej w obszarze PaT/E udzieliło wsparcia finansowego organizatorom w wysokości 250.000 zł, z czego wydatkowano 249.950 zł.
- Warszawska Noc Profilaktyki - pilotażowy projekt pod nazwą „Warszawska Noc Profilaktyki” przeprowadzony został w październiku 2012 roku na Placu Bankowym w Warszawie, wzięło w nim udział ponad 1.000 osób. Działanie zrealizowano przy współpracy MSW, MEN i Wojewody Mazowieckiego.
- Festiwale młodzieżowych teatrów edukacyjno-profilaktycznych - społeczność programu PaT współorganizowała 5 festiwali w Tczewie, Garwolinie, Bartoszycach, Inowrocławiu i Szydłowcu, a ponadto wzięła udział w 10 innych przeglądach teatralnych i filmowych twórczej profilaktyki adresowanej do młodzieży szkolnej.
- Konferencje na temat profilaktyki uzależnień - w roku 2012 przedstawiciele PaT brali udział w 25 konferencjach i debatach prowadzonych w wyższych uczelniach na temat profilaktyki uzależnień.
- Konferencje prasowe - program PaT zaprezentowany został podczas 3 konferencji prasowych, oraz w ok. 50 mediach lokalnych. W Łomży na antenie Radia Nadzieja prowadzona jest stała audycja społeczności PaT pod nazwą „PaTcafe”. W Warszawie od 2 lat działa w programie PaT radio TRAP (Tematyczna Radiowa Antena Profilaktyczna), które w 2012 roku zrealizowało 40 społecznościowych audycji.
- PaT/PaH (harcerstwo) - w ramach działania „Profilaktyka a Harcerstwo” przeprowadzono 3 profilaktyczne gry miejskie. Harcerze PaTH-u z Kętrzyna, Ełku i Sokołowa Podlaskiego pełnią także służbę PaTrolową na regionalnych i centralnym Przystanku PaT. W służbę PaTrolową zaangażowani są także uczniowie klas policyjnych, głównie z Gostynina, Białobrzegów i Wojsławic.
- Film edukacyjno – profilaktyczny - siedlecka grupa PaT była zaangażowana w produkcję filmu edukacyjno-profilaktycznego „*Więzienie – stracony czas*”, który został zrealizowany przy współpracy Mazowieckiego Okręgu Służby Więziennej oraz Mazowieckiej Komendy Wojewódzkiej Policji. Film stanowi obecnie element materiału metodycznego przeznaczonego dla nauczycieli prowadzących zajęcia z zakresu profilaktyki uzależnień oraz etyki.
- Działania edukacyjno-patriotyczne - społeczność PaT brała udział w działaniach edukacyjno-patriotycznych poprzez współpracę z historycznymi grupami rekonstrukcyjnymi. W roku 2012 przeprowadzono 5 takich działań, głównie z udziałem młodzieżowej grupy rekonstrukcyjnej Policji Państwowej Liceum PUL z Gostynina. W ramach tego działania zrealizowana została etiuda edukacyjno-patriotyczna „*Miednoje 1940*”.

Na uwagę zasługuje także to, że program jest w zainteresowaniu coraz większej grupy instytucji pozapolicyjnych, w tym samorządowych, ale przede wszystkim dzieci i młodzieży, którzy poprzez profilaktykę rówieśniczą chcą zapobiegać zjawiskom patologii społecznej. Ponadto pośrednim dowodem rosnącego zainteresowania tą formą działań profilaktycznych jest systematycznie wzrastająca frekwencja uczestników ogólnopolskiej akcji „Przystanek PaT”, stanowiącej integralną część omawianego programu – podczas warsztatów profilaktycznych prezentowane są autorskie realizacje teatralne dotyczące zjawisk patologii społecznej.

Należy zaznaczyć, że w 2012 roku VII Przystanek PaT był finansowany w kwocie 150.000 zł z programu „Razem bezpiecznie” (rezerwy celowej zabezpieczonej w budżecie państwa na realizację rządowego programu ograniczania przestępczości i społecznych zachowań „Razem bezpiecznie”).

3. Ogólnopolska Kampania „Rowerem bezpiecznie do celu”

Głównym założeniem realizowanej od 2008 roku, w okresach letniego wypoczynku kampanii „Rowerem bezpiecznie do celu”, jest promowanie bezpieczeństwa w ruchu drogowym rowerzystów, a w szczególności dzieci i młodzieży. Inauguracja tej akcji odbyła się 3 czerwca 2012 roku. Biorąc pod uwagę nasilenie w okresie wiosenno-letnim negatywnych zjawisk związanych z pojawieniem się na drogach rowerzystów, Kampania przeprowadzana jest corocznie od 5 lat na terenie całego kraju od czerwca do końca sierpnia. W perspektywie oddziaływanie edukacyjne Kampanii przyczynić się ma do podniesienia świadomości rowerzystów na temat zagrożeń, z którymi spotykają się na drogach oraz wyrobienia nawyku poszanowania przepisów prawa o ruchu drogowym.

Działania policyjne polegały m.in. *na nasileniu kontroli kierujących pojazdami silnikowymi, którzy nie przestrzegają przepisów ruchu drogowego w stosunku do rowerzystów, egzekwowaniu przestrzegania przepisów ruchu drogowego przez osoby kierujące rowerami ze zwróceniem szczególnej uwagi na stan techniczny pojazdów i ich obowiązkowe wyposażenie, nasileniu kontroli drogowych w zakresie posiadania karty rowerowej przez dzieci i młodzież, jak również obowiązku zapewnienia opieki dzieciom poniżej 7 roku życia, które korzystają z drogi publicznej.*

W celu upowszechnienia idei Kampanii oraz zwrócenia uwagi na problem bezpieczeństwa niechronionych użytkowników dróg publicznych, w szczególności *rowerzystów*, zorganizowano i przeprowadzono, cieszący się dużym zainteresowaniem w latach ubiegłych, *przejazd ulicami Warszawy na rowerach*, spod siedziby Centrum Nauki Kopernik do Parku Agrykola, na terenie którego zaplanowany był *piknik rodzinny pn. „Warszawa Dzieciom”*, w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Dziecka. Natomiast w przejeździe rowerowym udział wzięli zaproszeni goście, mieszkańcy Warszawy, przedstawiciele organizacji pozarządowych promujących *bezpieczną jazdę na rowerze*.

W trakcie trwania imprezy na terenie Parku Agrykola działało *mobilne miasteczko ruchu drogowego*, w którym dzieci mogły sprawdzić swoje umiejętności z zakresu wiedzy prawa o ruchu drogowym i *zdać egzamin na kartę rowerową*. Miasteczko obsługiwane było przez policjantów Biura Ruchu Drogowego KGP oraz Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Stołecznej Policji. Odbyły się konkursy, turnieje oraz pokazy sprzętu wykorzystywanego w codziennej służbie przez Policję, Straż Graniczną, Państwową Straż Pożarną oraz Żandarmerię Wojskową (MON). Wszystkie służby oraz partnerzy MSW na terenie Parku Agrykola przeprowadzały *działania profilaktyczne*. Przeprowadzone były także konkursy i minikonkursy z udziałem dzieci, jak i dorosłych z zakresu *profilaktyki i bezpieczeństwa ruchu drogowego*. Uczestnicy otrzymali nagrody w postaci kasków ochronnych, odblaskowych kamizelek, opasek i innych typu akcesoriów.

Należy zaznaczyć, że Kampania „Rowerem bezpiecznie do celu” została wpisana na listę przedsięwzięć realizowanych w ramach Dekady Działań na Rzecz Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego (Decade of Action for Road Safety), zainaugurowanej 11 maja 2011 r. w Sejmie RP. (Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych ogłosiło lata 2011-2020 Dekadą Działań na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego (Decade of Action for Road Safety)).

Instytucje partnerskie działań MSW w ramach Kampanii: Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, Krajowa Rada Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, Ministerstwo Sportu i Turystyki, Miasto Stołeczne Warszawa, Instytut Transportu Samochodowego, Państwowa Straż Pożarna, Straż Graniczna, Komenda Główna Policji, Komenda Stołeczna Policji, Żandarmeria Wojskowa (MON), Straż Miejska m.st. Warszawy, Polski Czerwony Krzyż, Stołeczna Estrada, Fundacja "Kierowca Bezpieczny". Partner medialny: Polskie Radio Program 1.

4. Konkurs „Bezpieczny weekend” (konkurs Ministerstwa Spraw Wewnętrznych we współpracy z Programem 1 Polskiego Radia, który miał na celu zwrócenie uwagi na zagrożenia wynikające m.in. z rozmowy przez telefon komórkowy podczas kierowania pojazdem)

Od 23 do 27 kwietnia 2012 r. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych we współpracy z Programem 1 Polskiego Radia zorganizowało konkurs pn „*Bezpieczny weekend*”. Codziennie od 23 do 27 kwietnia 2012 r., w audycji „Sygnały Dnia”, zadane było pytanie konkursowe dotyczące tematyki „Bezpieczeństwa ruchu drogowego”. Pytanie powtarzane było w audycjach: „Cztery Pory Roku”, „Z Kraju i ze Świata” oraz „Muzyczna Jedynka”.

Nagrodami w konkursie, ufundowanymi przez MSW („Razem bezpieczniej”) były *zestawy samochodowe głośnomówiące* oraz nagrody dodatkowe w postaci pakietu odbłaskowego m.in. kamizelki, opaski.

5. Konkurs MSW i Programu 1 Polskiego Radia w ramach kampanii dot. "nieprawidłowości w oznakowaniu dróg"

W okresie od 28 maja do 1 czerwca 2012 r. MSW z udziałem Biura Ruchu Drogowego KGP oraz Programu 1 Polskiego Radia, wystartowała kampania społeczna zachęcająca m.in. kierowców do ujawniania występujących *nieprawidłowości w oznakowaniu dróg*.

Założenia powyższego przedsięwzięcia przewidywały, iż kampania ta będzie prowadzona także podczas *wakacji z udziałem terenowej administracji rządowej* (urzędy wojewódzkie) oraz służb - Policja, PSP, SG, które podjęły stosowne działania w ramach realizacji zadań o charakterze profilaktyczno-prewencyjnym pn. „*Bezpieczne Wakacje '2012*” (czerwiec – sierpień). Działania te zostały wzmocnione poprzez wojewódzkie / stołeczny wydziały ruchu drogowego, które w wyniku wystąpienia Dyrektora Biura Ruchu Drogowego KGP zostały dodatkowo ukierunkowane w tym zakresie.

Natomiast na antenie Programu 1 Polskiego Radia, prowadzony był konkurs tematyczny pn. „*Absurd drogowy*”, którego organizatorem było Polskie Radio S.A.

Konkurs polegał na wysyłaniu przez uczestnika mms-a pod tytułem „*Absurd drogowy*” ze zdjęciem znaku/ów drogowych (pionowych) *świadczących o występującej nieprawidłowości*. Trzyosobowa komisja konkursowa w porozumieniu z Biurem Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji, spośród nadesłanych zdjęć wybierała *każdego dnia dwa najciekawsze*, które zostały nagrodzone. Wybrane prace zostały zamieszczone na stronach Polskiego Radia S.A. oraz programu „Razem bezpieczniej”. Organizator przyznał każdego dnia dwie nagrody w postaci cyfrowych aparatów fotograficznych oraz odtwarzaczy MP-4. Fundatorem nagród w Konkursie radiowym było Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w ramach *środków zabezpieczonych* na realizację programu „Razem bezpieczniej” w 2012 roku.

6. Konkurs dla jednostek samorządu terytorialnego „Bezpieczeństwo imprez sportowych”

Z uwagi m.in. na organizację w 2012 r. w Polsce Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012, MSWiA od 2009 r. przeprowadzało konkurs dla jednostek samorządu terytorialnego pn. „*Bezpieczeństwo imprez sportowych*”. Celem Konkursu było wyłonienie i nagrodzenie projektów, które przewidują poprawę bezpieczeństwa w czasie imprez sportowych, a w szczególności podniesienie bezpieczeństwa imprez sportowych poprzez edukację dzieci i młodzieży w zakresie:

- popularyzowania zasad kulturalnego kibicowania;
- kształtowania nawyków prawidłowego zachowania się w trakcie masowych imprez sportowych;
- stworzenia warunków dla dzieci i młodzieży do bezpiecznego uczestniczenia w masowych imprezach sportowych;
- popularyzowania sportu jako metody spędzania czasu wolnego;
- organizacji zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, obozów sportowo-rekreacyjnych oraz imprez sportowych mających na celu zapewnienie prawidłowego funkcjonowania obiektów sportowych;
- zapewniania prawidłowego wychowania dzieci i młodzieży i przygotowania do udziału w masowych imprezach sportowych;
- stworzenia warunków dla dzieci i młodzieży do przeprowadzania egzaminów na kartę rowerową i motorowerową;
- popularyzowania roweru jako środka transportu, rekreacji i sportu.

W 2012 roku MSW również przeprowadziło ten konkurs dla jednostek samorządu terytorialnego. Na nagrody dla zwycięskich jednostek samorządu terytorialnego MSW przeznaczyło 100.000 zł. W 2012 roku laureatami Konkursu zostali:

- Miejsce I - Projekt Starostwa Powiatowego w Starachowicach pn. „Piłka na zgodę to fair play” (województwo świętokrzyskie) - 50.000 zł,

- Miejsce II - Projekt Gminy Polkowice pn. „Gramy fair-kibicujemy z klasą”
(województwo dolnośląskie) - 30.000 zł,
- Miejsce III - Projekt Urzędu Miasta w Siemianowicach Śląskich pn. „Siemianowice Śląskie kibicują fair play” (województwo śląskie) - 20.000 zł.

7. Współpraca w ramach organizacji i przeprowadzenia Turniejów BRD:

- Ogólnopolskiego Turnieju Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów;
- Ogólnopolskiego Turnieju Motoryzacyjnego dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych;
- „Ogólnopolskiego Turnieju Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym dla uczniów Szkół Specjalnych i Specjalnych Ośrodków Szkolno – Wychowawczych,

poprzez finansowe i organizacyjne wsparcie MSW Turniejów w ramach przygotowanego w MSWiA Porozumienia o współpracy z PZMot., MSWiA, MI, KGP z dn. 01.06.2011 r. (w ramach programu „Razem bezpieczniej” w 2012 roku zostały ufundowane nagrody główne dla zwycięzców Turniejów).

Turnieje mają charakter edukacyjny i przyczyniają się do podniesienia poziomu wiedzy i kwalifikacji młodych uczestników ruchu drogowego. Ich podstawowym założeniem organizacyjnym jest wieloetapowość - obejmują szerokie rzesze dzieci ze szkół podstawowych i gimnazjalnych. Dzięki swojemu zasięgowi i opracowanej przez specjalistów Komendy Głównej Policji formie, stanowią one rodzaj programu edukacyjnego, przygotowującego dzieci i młodzież do bezpiecznego, odpowiedzialnego uczestnictwa w ruchu drogowym. Pierwszym etapem turniejów są eliminacje na szczeblu gminy, następnym eliminacje powiatowe i wojewódzkie, każda edycja kończy się finałem ogólnopolskim, do których docierają uczestnicy wyłonieni w eliminacjach niższego szczebla.

Dzięki turniejom najmłodszy uczestnicy ruchu drogowego chętniej zapoznają się z problematyką związaną z przepisami prawa o ruchu drogowym, a także udzielaniem pierwszej pomocy przedmedycznej i innymi zagadnieniami dotyczącymi bezpiecznego i kulturalnego poruszania się po drogach.

Turniej Motoryzacyjny, skierowany do młodzieży szkół średnich, ukierunkowany jest na podwyższanie umiejętności technicznych kierowania pojazdem, zwiększenie świadomości o istniejących zagrożeniach wśród uczestników ruchu drogowego, a także kształtowanie właściwego zachowania na drogach publicznych. Turnieje pełnią rolę edukacyjną w tym zakresie. Jest to tym bardziej istotne, gdyż osoby w przedziale wieku 18-24, kierujące pojazdami, stwarzają znacznie większe zagrożenie w ruchu drogowym niż pozostali kierujący.

8. Warszawska Noc Profilaktyki

„Warszawska Noc Profilaktyki” w 2012 roku była pilotażem projektu, planowanego do realizacji od 2013 r. na terenie całego kraju w oparciu o współpracę Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Komendy Głównej Policji z samorządem lokalnym. Pomysł wzorowany był na powodzeniu i społecznej akceptacji „Nocy Muzeów”, która z pomysłu grupy entuzjastów przekształciła się w masowe, ogólnopolskie wydarzenie. Wzorując się na tym doświadczeniu, przeprowadzone zostały interaktywne działania o treściach profilaktycznych, w sposób atrakcyjny, dynamiczny i innowacyjny, oparty na profilaktyce rówieśniczej.

Celem zadania, które miało miejsce 6 października 2012 roku na Placu Bankowym w Warszawie była edukacja młodzieży i dorosłych w zakresie przeciwdziałania zjawiskom patologii społecznej oraz promocja innowacyjnych działań profilaktycznych. Beneficjentami stali się m.in.:

- uczniowie gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych,
- rodzice,
- dyrektorzy szkół i placówek,
- nauczyciele i inni pracownicy szkół i placówek,
- przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego,
- organizacje pozarządowe zajmujące się problematyką narkomanii,
- mieszkańcy Warszawy i osoby odwiedzające stolicę.

W 2012 roku Ministerstwo Edukacji Narodowej, w ramach programu „Bezpieczna i przyjazna szkoła” udzieliło wsparcia finansowego organizatorom w wysokości 100.000 zł (wydatkowano 99.450 zł).

9. Poradniki

W celu upowszechnienia wiedzy wśród społeczeństwa w latach 2007/2008 opracowano, a zaktualizowano w 2012 r. we współpracy z Policją, Strażą Graniczną i Państwową Strażą Pożarną poradniki tematyczne:

- „*Jak unikać zagrożeń*”,
- „*Jak bezpiecznie przekraczać granice Polski*”,
- „*Jak złożyć zawiadomienie o przestępstwie*”,
- „*Jak postępować w razie pożaru, jak zapobiegać pożarom*”,
- „*Jeśli musisz zeznawać – rola świadka w postępowaniu karnym*”,
- „*Karta rowerowa w szkole*”.

Poradniki te stanowią stale uaktualniany zbiór informacji i wiedzy z zakresu *wiktyologii* oraz przyczyn powstawania *najczęstszych zagrożeń*. Kolportowane są przy okazji organizacji wszystkich spotkań związanych z realizacją Programu. Treść poradników jest także zamieszczana na stronie internetowej programu „*Razem bezpiecznie*”. Należy zaznaczyć, że z uwagi na formę oraz zakres merytoryczny publikacje te spotykają się z ogromnym zainteresowaniem.

IV. Promocja Programu

1. Spot podsumowująco-informacyjny dotyczący programu ograniczania przestępczości i społecznych zachowań „*Razem bezpiecznie*”

W 2010 r. przygotowano i wydano główny dokument filmowy służący do promocji dotychczasowych działań i bieżących realizacji, przeprowadzonych w trakcie praktycznego wdrażania zadania. Spot ten na bieżąco wykorzystywany jest przede wszystkim jako promocja Programu, zachęta do udziału w nim, emitowany podczas konferencji, seminariów na poziomie centralnym, a także lokalnym. Materiał w wersji polskiej i angielskiej zamieszczony został na stronie internetowej Programu oraz serwisie youtube.com.:

<http://www.youtube.com/watch?v=LVS9pN5YMlk> - polska wersja językowa,

<http://www.youtube.com/watch?v=YdgsSztY0bY> - angielska wersja językowa.

Całość przedsięwzięć dot. przedmiotowego zakresu, który obejmował program „*Razem bezpiecznie*” za rok 2012 przedstawiał film podsumowujący okres ‘2012, zaprezentowany podczas konferencji podsumowującej realizację Programu w dniu 15 marca 2013 r.:

http://msw.gov.pl/portal/pl/2/10711/Przystanek_PaT_tym_razem_w_Lodzi.html?search=77032

2. Promocja działań „*Razem bezpiecznie*” na forum międzynarodowym

EUCPN (Europejska Sieć Zapobiegania Przestępczości)

Europejska Sieć Prewencji Kryminalnej została powołana na mocy decyzji Rady UE z dnia 28 maja 2001 r., w wyniku realizacji postanowień szczytu w Tampere. Głównym zadaniem EUCPN jest rozwijanie programów profilaktycznych dla wszelkich rodzajów przestępczości, ze szczególnym uwzględnieniem zachowań osób nieletnich, przestępczości miejskiej i narkotykowej, na poziomie Unii Europejskiej, a także wspieranie programów i działań krajowych oraz lokalnych.

Decyzja z 2001 roku utraciła moc, z chwilą wejścia w życie nowej Decyzji Rady 2009/902/WSiSW z dnia 30 listopada 2009 roku ustanawiającej Europejską Sieć Zapobiegania Przestępczości i uchylającą decyzję 2001/427/WSiSW.

Od chwili wejścia do Unii Europejskiej, Polska uczestniczy w pracach EUCPN poprzez Krajowego Przedstawiciela (obecnie reprezentant MSW). EUCPN przyczynia się do rozwoju różnych aspektów zapobiegania przestępczości na poziomie Unii Europejskiej oraz wspiera działania z zakresu zapobiegania przestępczości na poziomie krajowymi i lokalnym. Zgodnie z nową decyzją, do zadań Sieci należy między innymi:

- ułatwianie współpracy, wymiany informacji między podmiotami zajmującymi się zapobieganiem przestępczości,
- zbieranie i przekazywanie informacji, w tym dobrych praktyk w zakresie prowadzonych działań w dziedzinie zapobiegania przestępczości,
- organizowanie konferencji, a w szczególności dorocznej konferencji dotyczącej dobrych praktyk oraz innych działań, w tym w zakresie dorocznej europejskiej nagrody w dziedzinie zapobiegania przestępczości.

W związku z tym ostatnim działaniem Sieci, w dniach 4-5 grudnia 2012 roku w Nikozji (Cypr) odbyła się konferencja dobrych praktyk poświęcona „Współpracy policji i społeczności lokalnych w zapobieganiu przestępczości”. Krajowy Przedstawiciel Polski zaprezentował w trakcie konferencji polski projekt z województwa łódzkiego, realizowany w ramach Programu „Razem bezpiecznie”, pn. „Wspólne Osiedla” – projekt aktywizacji środowisk lokalnych i współdziałania podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo.

V. Finansowanie programu „Razem bezpiecznie”

W budżecie państwa na rok 2012, w ramach rezerwy celowej na realizację programu „Razem bezpiecznie” zabezpieczono kwotę **3.000.000 zł** na aktywizację społeczności lokalnych. Kwota ta została przekazana do budżetów wojewodów na zadania realizowane przez organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego.

Tabela nr 1.

*Informacja o środkach finansowych przyznanych z rezerwy celowej
w latach 2007-2012 dla poszczególnych województw na realizację projektów
- listy rankingowe sporządzane corocznie w ramach programu „Razem bezpiecznie”*

WOJEWÓDZTWO	Kwota dofinansowania /przyznana/ /zł/		
	2007 - 2010	2011	2012
Dolnośląskie	790.561,00	150.800,00	267.700,00
Kujawsko-pomorskie	472.420,00	170.000,00	0
Lubelskie	364.300,00	95.181,00	100.000,00
Lubuskie	1.293.520,00	388.000,00	200.000,00
Łódzkie	364.910,00	96.650,00	235.850,00
Małopolskie	523.576,00	45.000,00	0
Mazowieckie	1.443.288,00	360.500,00	498.000,00
Opolskie	572.105,00	93.130,00	127.000,00
Podkarpackie	418.535,00	193.171,00	67.600,00
Podlaskie	481.380,00	223.181,00	100.000,00
Pomorskie	664.737,00	143.784,00	99.200,00
Śląskie	895.797,00	76.500,00	267.000,00
Świętokrzyskie	828.718,00	337.174,00	400.000,00
Warmińsko-mazurskie	822.705,00	197.130,00	218.850,00
Wielkopolskie	589.000,00	115.945,00	132.000,00
Zachodniopomorskie	957.087,00	191.445,00	186.800,00
Razem	11.482.639,00	2.877.591,00	2.900.000,00

Do MSW z urzędów wojewódzkich w 2012 wpłynęły **104** projekty na łączną sumę **6.885.559,14 zł**. Wszystkie projekty oceniane były m.in. zgodnie z kryteriami:

- *uzasadnienie potrzeby realizacji projektu;*
- *znaczenie zadania dla realizowanych kierunków i celów programu „Razem bezpiecznie”;*
- *spodziewane rezultaty realizacji projektu;*
- *wysokość środków na realizację projektu;*
- *termin i miejsce realizacji projektu;*

Zespół koordynujący program „Razem bezpiecznie” rekomendował **przyznanie dotacji dla 34 projektów na kwotę 2.600.000 zł**.

Pozostałe **400.000 zł** Zespół postanowił przeznaczyć na dofinansowanie projektów wybranych i rekomendowanych w ramach Zespołu:

- 150.000 zł – projekt „Kampania informacyjno-edukacyjna „Nie przegraj!” – woj. mazowieckie,
- 150.000 zł – organizacja i przeprowadzenie VII Przystanku „PaT” – woj. śląskie,
- 100.000 zł - konkurs „Bezpieczeństwo Imprez Sportowych”.

Wojewodowie po przeprowadzeniu konkursów dla organizacji pozarządowych oraz po podpisaniu porozumień administracyjnych z jednostkami samorządu terytorialnego, wystąpili do Ministra Finansów z wnioskami o zwiększenie budżetów województw ze środków rezerwy celowej.

Tabela nr 2.

Liczba projektów zgłoszonych przez Wojewodów

Rok	Liczba projektów zgłoszonych przez Wojewodów do MSWiA/MSW do dofinansowania	Liczba projektów zgłoszonych przez Wojewodów do MSWiA/MSW do konkursów – „Miasteczka Ruchu Drogowego” oraz „Bezpieczeństwo Imprez Sportowych (MRD/BIS)
2007	94	-
2008	77	52 (MRD)
2009	85	52 (MRD i BIS)
2010	109	37 (MRD i BIS)
2011	103	21 (BIS)
2012	104	22 (BIS)

Tabela nr 3.

Podział środków w 2012 r. w odniesieniu do obszarów działania Programu

OBSZAR	LICZBA PROJEKTÓW DOFINANSOWANYCH	KWOTA DOFINANSOWANIA /zł/
1. BEZPIECZEŃSTWO W SZKOLE	6	414.550
2. PRZEMOC W RODZINIE	9	671.450
3. BEZPIECZEŃSTWO W RUCHU DROGOWYM	5	385.100
4. OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO	2	133.800
5. BEZPIECZEŃSTWO W ŚR. KOMUNIKACJI PBL.	2	200.000
6. BEZPIECZEŃSTWO W MIEJSCACH PUBLICZNYCH I M.Z.	10	795.100
RAZEM:	34	2.600.000

Tabela nr 4.*Rezerwa celowa budżetu państwa w 2012 r. w odniesieniu do podziału na województwa*

WOJEWÓDZTWO	Podział z rezerwy celowej (pula 2.900.000 zł)		NAGRODY KONKURSOWE (pula 100.000 zł) PRZYZNANE/ WYKORZYSTANE /zł/
	ŚRODKI PRZYZNANE /zł/	ŚRODKI WYKORZYSTANE /zł/	
Dolnośląskie	267.700,00	266.310,00	30.000,00/ 29.722,61
Lubelskie	100.000,00	100.000,00	
Lubuskie	200.000,00	199.940,28	
Łódzkie	235.850,00	235.141,01	
Mazowieckie	498.000,00	350.307,90	
Opolskie	127.000,00	127.000,00	
Podkarpackie	67.600,00	67.428,79	
Podlaskie	100.000,00	100.000,00	
Pomorskie	99.200,00	99.197,22	
Śląskie	267.000,00	266.999,99	20.000,00/ 12.477,92
Świętokrzyskie	400.000,00	286.600,00	50.000,00/ 50.000,00
Warmińsko-Mazurskie	218.850,00	218.850,00	
Wielkopolskie	132.000,00	126.544,06	
Zachodniopomorskie	186.800,00	186.368,41	
RAZEM	2.900.000,00	2.630.687,66	100.000,00/ 92.200,53
Ogółem wydatkowanie - na projekty i konkurs		2.722.888,19 (~2.723.000 zł)	

W 2012 r., w sumie dofinansowano 37 projektów, co daje wykonanie miernika na poziomie 92,5 %. Plan na 2012 rok - w części 83 (rezerwy celowej) środki w wysokości 3.000.000,00 zł. Wykonanie na koniec 2012 r. – 2.722.888,19 zł (91%). Nie wydatkowano 277.111,81 zł.

Przyczyny nie wydania rezerwy celowej przez urzędy wojewódzkie to m.in. niewyłonienie wykonawców do realizacji projektu w przeprowadzanej procedurze zamówień publicznych – przetargi nieograniczone/ograniczone (niewykorzystanie rezerwy celowej na 2 projekty) lub wydatkowanie mniejszych kwot, niż zakładano w kosztorysach projektów.

Niezależnie od dofinansowanych projektów z rezerwy celowej budżetu państwa przeznaczonej na realizację programu „Razem bezpiecznie”, Ministerstwo Edukacji Narodowej w ramach programu „Bezpieczna i przyjazna szkoła”, kwotą 1.032.188 zł dofinansowało 20 projektów zgłoszonych do MSW w ramach dofinansowania z rezerwy celowej programu „Razem bezpiecznie”. Projekty te, z uwagi na

ograniczone środki programu „Razem bezpiecznie”, nie uzyskały dofinansowania, wsparcie MEN w tym zakresie umożliwiło realizację projektów.

Tabela nr 5.

Wykorzystanie środków przeznaczonych na realizację działań o charakterze centralnym

LP.	ZREALIZOWANE DZIAŁANIA	WYDATKOWANA KWOTA /zł/
	środki po zmianach w MSW- 260.000 zł	249.843,88 zł
1.	Druk poradników z zakresu bezpiecznych zachowań.	21.229,80
2.	Konferencja podsumowująca podjęte działania w ramach programu „Razem bezpiecznie”.	19.624,93
3.	Zakup materiałów promocyjnych (odblaskowych) z logotypem programu „Razem bezpiecznie”.	19.125,89
4.	Zakup nagród dla zwycięzców w Turniejach Motoryzacyjnych oraz w Międzynarodowych Mistrzostw w Piłce Nożnej dla dzieci z domów dziecka.	20.424,39
5.	Organizacja Dni Aktywności Międzypokoleniowej na Torwarze (catering).	9.880,31
6.	Spotkanie koordynatorów programu „Razem bezpiecznie”.	6.490,00
7.	Zakup materiałów promujących program „Razem bezpiecznie” (pen-drive i przybory na biurko z logotypem programu).	11.514,99
8.	Przeprowadzenie badań efektywności wybranych programów lokalnych – Program „Razem bezpiecznie” oraz opracowanie raportu.	50.000,00
9.	Piknik z okazji Międzynarodowego Dnia Dziecka na Agrykoli (catering).	1.750,00
10.	Zakup wody (Agrykola i Torwar).	973,44
11.	Zakup kasków i lampek rowerowych – kampania „Rowerem bezpiecznie do celu”.	28.022,00
12.	Emisja banerów dot. programu „Razem bezpiecznie” na stronach internetowych	15.713,25
13.	Zakup czujek tlenu węgla – akcja „Nie dla czadu”.	36.235,80
14.	Wydruk publikacji badań pt. Fair play w wychowaniu do kulturalnego odbioru widowiska sportowego (na przykładzie łódzkiego projektu „Jestem fair”.	8.859,08
	Środki przekazane do KGP– 60.000 zł	60.000,00
15.	Środki przekazane dla KGP na realizację programu „Profilaktyka a Ty”.	60.000,00
	RAZEM:	309.843,88 zł

Plan na 2012 rok – w części 42 (sprawy wewnętrzne) środki w wysokości 320.000 zł rozdysponowano w następujący sposób:

- przekazano dla Komendy Głównej Policji: 60.000 zł na realizację programu profilaktyczno-edukacyjnego „PaT”, wydatkowano 60.000 zł;

• z pozostałej kwoty 260.000 zł wydatkowano 249.843,88 zł (DN MSW);
wykonanie na koniec 2012 r. – 249.843,88 zł (96%) i 60.000 zł (100%).

Przyczyny niewydatkowania środków finansowych MSW to m. in. niewyłonienie wykonawcy na zakup materiałów promujących Program w przeprowadzanej procedurze zamówień publicznych – przetarg nieograniczony.

W celu monitorowania realizacji programu pn. *Rządowy program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpiecznie”*, był używany miernik: *Wskaźnik dynamiki projektów z zakresu ograniczania aspołecznych zachowań objętych dofinansowaniem w stosunku do projektów objętych dofinansowaniem w roku bazowym – 40 projektów*, co stanowi 100%.

Liczba projektów dofinansowanych w 2012 r. to 37, co w stosunku do liczby 40 projektów dofinansowanych w roku bazowym daje wykonanie miernika na poziomie 92,5%.

VI. Ewaluacja programu „Razem bezpieczniej”

Badanie programu „Razem bezpieczniej” w zakresie opracowania systemu wskaźników i rezultatów oraz ich weryfikacji na poziomie lokalnym

W ramach programu „Razem bezpieczniej” Departament Nadzoru MSW zaplanował w latach 2012-2015 przeprowadzenie badań sprawdzających efektywność wybranych programów lokalnych realizowanych w ramach Programu. Zgodnie z założeniami badania te pozwolą na ocenę działania i skuteczności realizacji Programu, ich wyniki będą także pomocne przy opracowywaniu propozycji dalszej realizacji Programu, po zakończeniu obecnej edycji, która zgodnie z Uchwałą Rady Ministrów Nr 210/2006 z dnia 18 grudnia 2006 r. (z późn. zm.) przewidziana jest do 2015 roku.

Do końca 2012 r., w ramach planowanych badań, przeprowadzono I ich etap, którego celem było wypracowanie propozycji wskaźników adekwatnych dla 7 obszarów działania programu ujętych w Programie oraz weryfikacja skuteczności zaproponowanych wskaźników wśród realizatorów programów lokalnych. W ramach tego badania zostały przeprowadzone następujące działania:

- analiza wybranych 14 projektów z lat 2007-2011 z 7 obszarów tematycznych,
- wywiady telefoniczne z 14 projektodawcami,
- wywiady grupowe w formie grup roboczych z wybranymi przedstawicielami członków Zespołu wspierającego koordynację Programu, zespołów wojewódzkich, projektodawców,
- ankieta internetowa do projektodawców z lat 2007-2011.

Badanie to realizowała firma Ośrodek Ewaluacji Sp. z o.o., która w drodze przetargu, została wyłoniona jako wykonawca ewaluacji mechanizmów wdrażania i realizacji programu „Razem bezpieczniej”. Ośrodek należy do Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, European Evaluation Society oraz do Stowarzyszenia Trenerów Organizacji Pozarządowych STOP, a od 2010 roku jest członkiem sieci "Cooperation for European Evaluation (C2E)", która zrzesza firmy ewaluacyjne z 12 krajów Unii Europejskiej, współpracujące przy realizacji badań międzynarodowych.

Raport z Badań programu „Razem bezpieczniej” w zakresie opracowania systemu wskaźników i rezultatów oraz ich weryfikacji na poziomie lokalnym jest umieszczony na stronie programu „Razem bezpieczniej” oraz stanowi załącznik nr 3 do Sprawozdania.

Rozdział II

1. Działania w ramach programu „Razem bezpieczniej” (wpisane do Programu, realizowane z wykorzystaniem jego logo)

- Program „Przeciwdziałanie poprzez sport agresji i patologii wśród dzieci i młodzieży”

Program realizowany jest w formie ogólnopolskiej, na mocy porozumienia z dnia 5 listopada 2008 r. pomiędzy Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministrem Zdrowia, Ministrem Edukacji Narodowej, Ministrem Sportu i Turystyki oraz Ministrem Sprawiedliwości. Inicjatywa realizacji programu zrodziła się w województwie warmińsko-mazurskim, gdzie przygotowano projekt. W wyniku przeprowadzonych działań promocyjnych do programu przystąpiło 16 województw. Podmioty realizujące program mogły ubiegać się o dofinansowanie następujących zadań:

- a) organizację imprez sportowych dla dzieci i młodzieży,
- b) promocję programu,
- c) organizację obozów sportowych dla dzieci i młodzieży w ramach akcji sportowe wakacje.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych uczestniczy w programie *Przeciwdziałanie poprzez sport agresji i patologii wśród dzieci i młodzieży*. Działania w ramach tego programu są spójne z rządowym programem „Razem bezpieczniej”.

W ramach programu w latach 2009 - 2012 realizowane było w każdym roku, m. in. wydanie poradnika „Programu przeciwdziałania poprzez sport agresji i patologii wśród dzieci i młodzieży – poradnik uczestnika programu”.

- Akcja informacyjno-edukacyjna „*Bezpieczny Stok*”

W sezonie zimowym 2011/2012 uruchomiona została trzecia edycja akcji informacyjno-edukacyjnej „*Bezpieczny Stok*”. Inicjatywa ta stanowi jedno z działań Grupy Roboczej ds. Bezpieczeństwa Turystów Międzyresortowego Zespołu do spraw koordynacji zadań Rządu określonych w „Kierunkach rozwoju turystyki do 2015 roku”.

Akcja „*Bezpieczny Stok*” w 2012 roku była adresowana przede wszystkim do młodych użytkowników tras narciarskich, ale stanowiła również źródło informacji dla osób dorosłych – rodziców, nauczycieli, wychowawców, instruktorów i trenerów narciarstwa. Celem akcji było upowszechnienie wiedzy na temat bezpiecznych zachowań na stokach i trasach narciarskich oraz wykształcenie nawyku odpowiedniego przygotowania do uprawiania sportów zimowych.

Działania akcji koncentrowały się na dwóch zasadniczych odcinkach - edukacji w szkołach na terenie całej Polski oraz akcji informacyjno-promocyjnej bezpośrednio na stokach i trasach narciarskich. Akcję realizowało Ministerstwo Sportu i Turystyki, Stowarzyszenie Polskie Stacje Narciarskie i Turystyczne, Ministerstwo Edukacji Narodowej, oraz GOPR i TOPR. Kampanię wspierała aktywnie Policja, czuwając nad porządkiem i bezpieczeństwem inicjatyw podejmowanych bezpośrednio na stokach i trasach narciarskich. W ramach akcji „*Bezpieczny Stok*” w 2012 r. przeprowadzono na stokach i trasach narciarskich 18 imprez informacyjno-promocyjnych, których głównym organizatorem było Stowarzyszenie Polskie Stacje Narciarskie i Turystyczne wspierane m.in. przez GOPR i TOPR.

Ponadto przy wsparciu regionalnej stacji telewizyjnej TV Krynica wyprodukowano krótkometrażowy film instruktażowy pn. „*Jak właściwie dobrać kask ochronny*”, który jest dostępny na stronach internetowych, m.in. na stronie <http://www.youtube.com>.

W ramach kampanii „*Bezpieczny Stok*” powstały dwie strony internetowe, na których prezentowane były systematycznie aktualizowane informacje o stanie realizacji akcji. W sezonie zimowym 2012 r. strony te odwiedzało codziennie około 700 użytkowników.

W trakcie trzeciej edycji kampanii kontynuowano konkurs malarsko-fotograficzny dla dzieci i młodzieży pod hasłem „*Bezpiecznie, bo w kasku*”, którego rozstrzygnięcie i uroczyste wręczenie nagród nastąpiło podczas rozpoczęcia kolejnej, czwartej edycji akcji „*Bezpieczny Stok*” na początku 2013 r. Sezon zimowy 2012/2013 poprzedził cykl zajęć dla uczniów szkół podstawowych na terenie województwa małopolskiego w zakresie popularyzowania zasad bezpiecznego zachowania na stokach i trasach narciarskich oraz właściwego przygotowania do uprawiania sportów zimowych. Zajęcia prowadzone przez ratowników GOPR stanowiły dodatkowy element akcji „*Bezpieczny Stok*” i odbywały się zgodnie ze scenariuszem przygotowanym przez Stowarzyszenie Polskie Stacje Narciarskie i Turystyczne. W zajęciach dofinansowanych ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki uczestniczyło ogółem 2000 uczniów. Ponadto w ramach akcji „*Bezpieczny Stok*” w 2012 r. ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki zakupiono 340 narciarskich kasków ochronnych oraz wydrukowano 34 tys. broszur informacyjno-edukacyjnych.

- **Inauguracja Kampanii informacyjno-edukacyjnej „*Nie przegraj*” – Fundacja „*Dzieci Niczyje*”**

Głównym celem projektu było ograniczenie patologii społecznej i przestępczości poprzez podniesienie świadomości społecznej oraz ochronę dzieci i młodzieży przed komercyjnym wykorzystywaniem seksualnym.

Adresatami działań kampanii byli:

- dzieci i młodzież w wieku 13-18 lat,
- profesjonaliści pracujący z młodzieżą,
- służby zaangażowane w przeciwdziałanie komercyjnemu, seksualnemu wykorzystywaniu dzieci i handlowi dziećmi,
- polscy i zagraniczni kibice / turyści, którzy mogli stać się sprawcami lub być świadkami przypadków komercyjnego, seksualnego wykorzystania dzieci.

Kampania realizowana była w 4 miastach goszczących Mistrzostwa Europy w Piłce Nożnej w Polsce, w graniczącym z Ukrainą województwie podkarpackim oraz w 4 miastach goszczących mistrzostwa na Ukrainie, pod patronatem instytucji rządowych (m.in. MSW) oraz z organizacjami pozarządowymi, współpracującymi z Fundacją Dzieci Niczyje w ramach Koalicji przeciwko komercyjnemu wykorzystywaniu seksualnemu dzieci.

Projekt realizowany był w okresie od stycznia 2011 do sierpnia 2012 r. Natomiast Inauguracja kampanii odbyła się w dniu 4 czerwca 2012 roku. Instytucje zaangażowane w realizację projektu to

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Komenda Główna Policji, Komenda Główna Straży Granicznej, Polska koalicja ECPAT, Ukraina: Policja, Ukraińska koalicja ECPAT.

Kampania ta była realizowana i dofinansowywana w ramach programu „*Razem bezpiecznie*” (w 2011 roku Ministerstwo przekazało na projekt 100.000 zł, a w roku 2012 - 150.000 zł).

- **„Nadzieja na Euro” – Mistrzostwa w Piłce Nożnej dzieci z Domów Dziecka ‘2012**

- III Mistrzostwa Polski w Piłce Nożnej Dzieci z Domów Dziecka
oraz
- I Mistrzostwa Europy w Piłce Nożnej Dzieci z Domów Dziecka

W dniach 12 i 13 maja 2012 r. na stadionie Legii w Warszawie odbyły się Mistrzostwa Europy Dzieci z Domów Dziecka w Piłce Nożnej. Mistrzostwa Europy poprzedziły III Mistrzostwa Polski, które miały miejsce 28 kwietnia 2012 r. Podczas rozgrywek zmierzyło się ze sobą ponad 150 zawodników z 17 drużyn z domów dziecka z całej Europy. Zwyciężyła ekipa Rosji pokonując w finałowym meczu Ukrainę. Polska zajęła trzecie miejsce wygrywając z Litwą. Pojedynki eliminacyjne i niedzielne finały rozgrywane były na murawie stadionu Legii Warszawa, użyczonego na ten cel przez władze stolicy, a mecze prowadzili profesjonalni sędziowie. Po finałowym meczu złożona z najlepszych zawodników turnieju reprezentacja Europy zmierzyła się z drużyną Polskiego Stowarzyszenia Byłych Piłkarzy, prowadzoną przez ambasadora mistrzostw - Dariusza Dziekanowskiego.

Przedsięwzięcie zostało zapoczątkowane w 2010 roku przez Stowarzyszenie „*Nadzieja na Euro*”. Współorganizatorami mistrzostw było Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oraz m.in. Urząd Miasta Stołecznego Warszawy. Mistrzostwa w piłce nożnej z udziałem dzieci i młodzieży zostały włączone do rządowego programu „*Razem bezpiecznie*”. Celem mistrzostw jest promocja sportu wśród dzieci i młodzieży jako *formy spędzania wolnego czasu, możliwości nawiązywania kontaktów z rówieśnikami oraz rozwijanie umiejętności współdziałania w grupie*. MSW ufundowało nagrody drużynowe dla zdobywców I, II, i III miejsca w turnieju oraz puchar „Fair Play”.

- **Międzypokoleniowe Dni Aktywności w ramach Europejskiego Roku Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej**

Od 24 do 26 września 2012 roku odbywały się Międzypokoleniowe Dni Aktywności oraz Targi Aktywni 50+. Podczas imprezy na terenie Torwaru w Warszawie można było zdobyć m.in. praktyczne umiejętności z samoobrony, odbyć kurs pierwszej pomocy, czy nauczyć się bezpiecznie korzystać z Internetu. 25 września 2012 r. gospodarzem imprezy było także Ministerstwo Spraw Wewnętrznych. Resort przygotował szereg propozycji, w tym konferencję „*Bezpieczny senior*”, realizowaną w ramach programu „*Razem bezpiecznie*” oraz warsztaty z udzielania pierwszej pomocy. Mazowiecka Komenda Wojewódzka Policji w Radomiu pokazała techniki samoobrony oraz poradziła, jak unikać zagrożeń i co należy robić w sytuacjach kryzysowych. Natomiast Komenda Stołeczna Policji udzieliła praktycznych porad, jak nie dać się oszukać i nie paść ofiarą przestępców próbujących wyłudzić od osób starszych pieniądze, podając się za bliskich i krewnych rodziny. Współorganizatorami drugiego dnia imprezy, obok MSW, byli m.in.: Mazowiecka Komenda Wojewódzka Policji w Radomiu, Komenda Wojewódzka Policji w Szczecinie, Komenda Stołeczna Policji, Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej, Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe.

- **Program pn. „Jestem fair”**

Celem głównym projektu jest propagowanie idei fair play, jako edukacyjnego elementu zwalczania rasizmu, ksenofobii i antysemityzmu oraz upowszechnianie postawy większego zrozumienia i tolerancji dla innych osób, kultur i wyznań wśród uczniów klas pierwszych gimnazjalnych. Projekt jest kontynuacją programu pilotażowego realizowanego w roku szkolnym 2009/2010 w czterech szkołach podstawowych z terenu Miasta Łodzi. Podczas *I edycji projektu - rok szkolny 2010/2011* - był on realizowany w klasach pierwszych 42 łódzkich gimnazjów na podstawie podpisanego w dniu 28 stycznia 2011 r. porozumienia MSWiA, MSiT, UŁ oraz UM w Łodzi, a także w tym samym dniu podpisanego listu intencyjnego Partnerów.

II edycja projektu - rok szkolny 2011/2012 – realizowany był w 25 łódzkich gimnazjach na podstawie porozumienia z dnia 29 lutego 2012 r. podpisanego przez UŁ i UM w Łodzi. W grudniu 2012 r. została wydana ze środków programu „*Razem bezpiecznie*” monografia, wraz z wynikami badań pt. „*Fair play*”

w wychowaniu do kulturalnego odbioru widowiska sportowego (na przykładzie łódzkiego projektu „Jestem fair”).

- **Kampania „NIE dla czadu”**

Państwowa Straż Pożarna rozpoczęła w 2011 r. kampanię „NIE dla czadu”. Akcja miała charakter edukacyjny, a jej celem było uświadomienie społeczeństwu niebezpieczeństw związanych z tlenkiem węgla oraz pokazanie jak można tym zjawiskom przeciwdziałać, a także wskazanie związku pomiędzy świadomością ludzi dotyczącą czadu, a liczbą przypadków związanych z zaccadzeniami. Dzięki tej akcji wskazano, jak można uniknąć tragedii, na co zwracać szczególną uwagę oraz jak postępować, aby skutecznie przeciwdziałać zagrożeniu i zminimalizować skutki nieszczęśliwych zdarzeń związanych z tlenkiem węgla.

W 2012 r. patronat nad akcją objął Minister Spraw Wewnętrznych. Ze środków finansowych programu „Razem bezpiecznie” zakupionych zostało 500 sztuk czujek tlenku węgla. 250 czujek przekazano do redakcji Polskiego Radia, które było partnerem medialnym przedsięwzięcia. Podczas audycji o zagrożeniach, jakie niesie tlenek węgla, na antenie Programu I Polskiego Radia prowadzone były również konkursy, w których słuchacze mogli wygrać ww. czujki. Pozostałe czujki wraz z wydrukowanymi ulotkami w liczbie 30.000 zostały przekazane do jednostek PSP na terenie całego kraju, które w ramach prowadzonych akcji informacyjno-edukacyjnych rozpowszechniały je wśród obywateli.

- **Edukacyjno-alternatywny program kształtujący pozytywne zachowania dzieci i młodzieży jako uczestników imprez sportowych pn. „Jestem Kibicem przez duże K”**

W programie Komendy Głównej Policji „Jestem kibicem przez duże K” zaplanowano działania oparte na dwóch sprawdzonych strategiach profilaktycznych , tj.:

- strategii edukacyjnej, polegającej na przekazywaniu wartości prospołecznych oraz uczeniu kluczowych umiejętności psychologicznych i społecznych umożliwiających radzenie sobie z własnymi emocjami, a także radzenie sobie w sytuacjach społecznych, w kontaktach z innymi ludźmi;
- strategii alternatyw, polegającej na stwarzaniu młodzieży możliwości do angażowania się w konstruktywną działalność, dzięki której może rozwijać swoje zainteresowania, zaspokoić potrzebę przynależności do grupy – ale zintegrowanej wokół pozytywnych celów, czy zaspokoić potrzebę osiągnięć dzięki doświadczeniu sukcesu.

Do najciekawszych przedsięwzięć zrealizowanych w 2012 r. zaliczyć należy:

- uruchomienie serwisu internetowego o adresie: www.kibic.policja.pl, który zawiera, m.in. informacje na temat aktualnego stanu realizacji programu, informacje z przedsięwzięć podejmowanych w ramach programu przez lokalnych partnerów projektu, czy też tzw. strefę dla szkół wraz z elektronicznymi materiałami edukacyjnymi i metodycznymi przygotowanymi „do pobrania” i wykorzystania podczas zajęć;
- zorganizowanie na Stadionie Miejskim w Warszawie (stadion Legii) festynu pod hasłem „Dzień Młodego Kibica”. Wśród realizatorów przedsięwzięcia znalazło się m.in. Biuro Prewencji Komendy Głównej Policji, Komenda Stołeczna Policji, Urząd Miasta Stołecznego Warszawa, a także Warszawski Ośrodek Sportu i Rekreacji. W programie festynu znalazło się wiele atrakcji, takich jak Finał Turnieju o Złotą Piłkę, konkurs rzutów karnych do bramki Jerzego Dudka, ale również pokazy sprzętu specjalistycznego Policji, losowanie wycieczki na Stadion Narodowy, losowanie wejściówek na mecz Polska – Andora. Obchodom Dnia Młodego Kibica towarzyszyły również pokazy taneczne, pokazy sprawności funkcjonariuszy Straży Miejskiej oraz występ Orkiestry Reprezentacyjnej Komendy Stołecznej Policji;
- przygotowanie, wspólnie z Fundacją Kocham Polskę, materiałów do „Poradnika Młodego Kibica”, który został następnie wydany w nakładzie 10 tys. egzemplarzy. Poradnik był rozpowszechniany podczas „Dnia Młodego Kibica”, a także został rozesłany do lokalnych podmiotów partnerskich aktywnie realizujących program „Jestem Kibicem przez duże K”.

VII. PODSUMOWANIE

1. Utrzymująca się pozytywna tendencja, wynikająca z przekazanych do MSW informacji z instytucji zaangażowanych w realizację Programu wskazuje, że nadal kolejne podmioty przystępują do jego realizacji. Jego otwarty charakter sprawia, że pojawiają się propozycje nowych inicjatyw z kilkuletnią perspektywą włączenia ich do Programu, czy aktywnej realizacji w wykorzystaniem jego logo.
2. W wyniku przeprowadzonych badań ewaluacyjnych w ramach Programu w 2011 i 2012 roku, których efektem były wnioski i rekomendacje odrębnych *raportów*, projekty zgłaszane do dofinansowania w ramach „Razem bezpiecznie” są merytorycznie na wyższym poziomie, zawierają liczne deklaracje odpowiedzialnego udziału w projekcie coraz większej liczby partnerów.
3. W dalszym ciągu utrzymuje się tendencja dofinansowywania projektów realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego.
Wyjątkiem natomiast jest system przyjęty przez Urząd Wojewódzki w Gorzowie Wielkopolskim, który opracowuje *projekty* we własnym zakresie, w myśl zasady, iż propozycje projektów powinny być *wynikiem wnikliwej analizy, powstałej zarówno w oparciu o dane statystyczne nt. skali zagrożeń w województwie, jak i o wnioski z koordynowanych oraz współrealizowanych programów profilaktycznych oraz innych przedsięwzięć i inicjatyw z zakresu ograniczania przestępczości i społecznych zachowań*.
Projekty te, powierzane są następnie organizacjom pozarządowym w toku otwartego konkursu ofert, przy czym jedno zadanie powierzane jest kilku organizacjom pozarządowym. Łącznie w realizacji programu „Razem bezpiecznie” dotychczas na terenie Województwa udział wzięły 24 różne organizacje pozarządowe, z czego 11 organizacji wzięło udział w ww. programie kilkakrotnie, podpisano 69 umów z organizacjami pozarządowymi.
4. Zasadne jest w dalszym ciągu popularyzowanie inicjatyw i przedsięwzięć zamieszczanych w Banku Dobrych Praktyk Programu z uwzględnieniem konieczności opisywania efektów działań w ramach projektów lokalnych, w szczególności dofinansowanych w ramach Programu.
5. Obszar *Bezpieczeństwo działalności gospodarczej* w 2012 roku praktycznie „nie zaistniał” w ramach realizowanych projektów. Jest bardzo niskie zainteresowanie projektami w tym temacie. Projektodawcom trudno zidentyfikować potrzeby, odbiorców i działania, które chcieliby realizować.